

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		22.11.2022
Kommunestyret		08.12.2022

Interkommunalt samarbeid Barneverntjenesten**Referanser:**

Vedlagte bilag:

Vedlegg

- 1 Rapport til styringsgruppen 08.11.2022
- 2 AMU - Interkommunalt samarbeid barneverntjenesten 15.11.2022
- 3 Møteprotokoll AMU 15.11.22
- 4 Rapport arbeidsgruppe - fase 1, juni 2022
- 5 Rapport utredning barnevern, november 2020
- 6 Referat styringsgruppemøte 11.11.22
- 7 Samarbeidsavtale

Bakgrunn

Barnevernreformen/oppvekstreformen ble iverksatt 01.01.2022 hvor kommunene får et mer helhetlig og økt økonomisk ansvar. Reformen involverer hele oppvekstsektoren og «laget rundt barnet» er det ønskede fokuset. Fokus er på hvordan kommunene kan forebygge og iverksette tiltak tidlig nok for å hindre eller redusere behovet for mer omfattende tiltak i regi av barneverntjenesten. Reformen stiller tydelige krav til kommunal barneverntjeneste og det vil da være viktig og riktig å sikre en mest mulig robust og forutsigbar barneverntjeneste. Kommunedirektøren har vurdert at dette kan organiseres gjennom interkommunalt samarbeid.

Kommunene Målselv, Bardu, Sørreisa og Dyrøy startet prosess i år for å vurdere et interkommunalt samarbeid barneverntjenesten.

Prosessen har pågått fra 01.01.2022. I løpet av mars 2022 besluttet Dyrøy kommune å trekke seg fra prosessen, for å samarbeide med andre kommuner. De øvrige, Bardu, Sørreisa og Målselv fortsatte arbeidet som planlagt og saken ble framlagt for politisk behandling juni 2022. Bardu kommunestyret besluttet å takke nei til interkommunalt samarbeid. Sørreisa og Målselv fortsatte prosessen med interkommunalt samarbeid. Det ble nedsatt styringsgruppe og arbeidsgruppen for den videre prosessen (se vedlagt rapport til styringsgruppen).

Styringsgruppen for interkommunalt samarbeid barneverntjenesten fra august-22 består av:

- Margrethe Hagerupsen – kommunedirektør Sørreisa kommune
- Frode Skuggedal – Kommunedirektør Målselv kommune
- Truls Meyer – Kommunalsjef oppvekst Sørreisa kommune
- Elin Aas – kommunalsjef helse- og omsorg Målselv kommune
- Helene Aspevoll – enhetsleder familie og kultur Sørreisa kommune
- Siv-Hege Severi – enhetsleder Familieenheten Målselv kommune
- Statsforvalteren Troms og Finnmark
- Lena Kristiansen - tillitsvalgt FO Målselv
- Mona Berg Jensen - tillitsvalgt Fagforbundet Sørreisa

Arbeidsgruppen for interkommunalt samarbeid barneverntjenesten fra august-22 består av:

- Siv-Hege Severi – enhetsleder Familieenheten Målselv kommune
- Helene Aspevoll – enhetsleder familie og kultur Sørreisa kommune
- Silje Gamst – fungerende barnevernleder Målselv kommune
- Tove Sletten – barnevernleder Sørreisa kommune
- Lena Kristiansen - tillitsvalgt FO Målselv
- Mona Berg Jensen - tillitsvalgt Fagforbundet Sørreisa
- Beatrice Olsen – ny barnevernleder Målselv kommune (fra 01.11.22)

Viser til vedtak i kommunestyret 10.06.22, der sak 63/2022 interkommunalt samarbeid barneverntjenesten ble behandlet.

Vedtak:

1. Målselv kommune fortsetter arbeidet med interkommunalt samarbeid barneverntjeneste.
2. Utkast til Samarbeidsavtale tas til orientering.
3. Prosessen fortsetter inn i fase 2 høst 2022.
4. Personalløpet med innplassering startes høst 2022 med planlagt oppstart 01.01.23.
5. Endelig versjon av Samarbeidsavtale, samt komplett sak, legges frem til behandling i kommunestyrets møte desember 2022.

Utredning:

Med barnevernreformen har kommunen fått større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet i kommunen. Barnevernloven gir tydeligere føringer for kommunens ansvar for å forebygge omsorgssvikt. I hver kommune skal det være en barneverntjeneste som har ansvar for å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon eller atferd. Det er opp til den enkelte kommune å vurdere hva som er den beste organisering av barneverntjeneste.

I tidligere utredning (2020) om interkommunalt samarbeid barneverntjenesten var det to anbefalinger for Målselv kommune;

- a. Fortsette som egen tjeneste som i dag.
- b. Være åpen for å la andre tjenester tilslutte seg dagens tjeneste.

for Sørreisa/Dyrøy kommune;

- a. Fortsette som egen tjeneste som i dag.

- b. Tilslutte seg Målselv barnevern.
- c. Dele opp slik at Sørreisa tilslutter seg Målselv og Dyrøy tilslutter seg Astafjord.
- d. Andre samarbeidsretninger utenfor mandatet for en eller begge kommunene.

Kommuneledelsen i Målselv har valgt alternativ b., å være åpen for at andre tjenester tilslutter seg dagens tjeneste. Noe også kommunestyret bekreftet gjennom sitt vedtak 10.06.22. Kommuneledelsen i Sørreisa startet med alternativ b., men underveis i prosessen ble det alternativ c. som ble gjeldende. Kommuneledelsen vurderer at etablering av interkommunalt samarbeid barneverntjenesten vil være et utviklingspotensial. Om det nå blir en etablering ønsker kommuneledelsen å være åpen for at andre kommuner kan tilslutte seg samarbeidet på et senere tidspunkt.

Gjennom etablering av en felles interkommunal barneverntjeneste ønsker administrasjon å skape et utviklingsgrunnlag for et godt og robust fagmiljø, og sikre gode, trygge og forutsigbare tjenester for samarbeids kommunene. Det er ikke et mål å redusere den samlede bemanningen eller andre kostnader.

Styringsgruppen har besluttet at Målselv kommune skal være vertskommune for interkommunalt samarbeid barneverntjeneste. Det vil bli gjennomført virksomhetsoverdragelse, og arbeidstakers rettigheter vil bli ivarettatt jmf AML §16. Ny interkommunal barneverntjeneste organiseres som et felles fagmiljø i nåværende lokaler for barneverntjenesten i Målselv. Det anbefales at interkommunal barneverntjeneste etableres som egen enhet, hvor barnevernleder (enhetsleder) rapporterer til kommunalsjef helse- og omsorg. Et interkommunalt samarbeid mellom Målselv og Sørreisa vil fortsatt være sårbar sett opp mot antall årsverk/ansatte. Sårbarhet er merkbar ved sykefravær, turnover og ferieavvikling. Bufdir sier at samarbeid mellom kommuner er nyttig, spesielt for små kommuner, for å kunne etablere fagmiljøer med nødvendig bredde i kompetanse og tilbudet. Ved etablering av interkommunalt samarbeid er det foreslått endret tjenestemodell og organisering av tjenesten som gir lederstøtte. Det kan være med å sikre god kvalitet på oppfølging av saker og gi mulighet for spesialisering. Samlet sett blir det vurdert fra styringsgruppen som tiltak som vil styrke barneverntjenesten og redusere sårbarheten.

Kommuneledelsen har ønsket å sikre medvirkning fra ansatte og tillitsvalgte underveis i prosessen og det har vært gjennomført flere møter mellom ansatte i barneverntjenesten og kommuneledelsen, hvor ansatte har fått formidlet sitt syn på etablering av interkommunalt samarbeid med Sørreisa. Barnevernleder har vært medlem av arbeidsgruppene og hovedtillitsvalgt har vært medlem av arbeidsgruppene og styringsgruppen. Slik har arbeidsgiver forsøkt å sikre medvirkning. Tilbakemeldingene fra ansatte underveis i prosessen har vært ulike, noen ønsker ikke et interkommunalt samarbeid og andre er mer positiv og ser utviklingspotensialet. De som ikke ønsker et interkommunalt samarbeid, gir uttrykk for at de ikke kan se hva som er positiv fordel for Målselv kommune. Det har vært og er fortsatt uro innad i barneverntjenesten hvor det uttrykkes bekymring for etablering av et interkommunalt samarbeid. Samtlige ansatte i begge kommuner har vært tydelig på hvilke forutsetninger som bør ligge til grunn før etablering.

Styringsgruppen har imøtekommet alle forutsetningene, med unntak av oppstartsdato. I arbeidsmiljøutvalget (AMU) 15.11.22 understreker AMU viktigheten med tett dialog med ansatte i den videre prosessen. Styringsgruppen og kommuneledelsene tilslutter seg AMUs vurdering og legger dette til grunn i den videre prosessen.

En av tilbakemeldingene som gjennom hele prosessen har vært løftet fram er dato for ikrafttredelse av et interkommunalt samarbeid. Opprinnelig foreslått dato for ikrafttredelse var 01.01.23, dette er endret til 01.05.23. Ansatte opplever at det har vært for dårlig tid til å klargjøre barneverntjenesten

for sammenslåing og ønsker oppstartstidspunkt som 01.08.23 eller 01.01.24. Styringsgruppen har vurdert ønsket om endret ikrafttredelsen, men besluttet å opprettholde anbefaling om ikrafttredelse 01.05.23.

Styringsgruppen har erfaring fra andre interkommunale samarbeid hvor det viser seg at ved å starte prosesser før ferieavviklingen så er man kommet i gang med samhandling og ny-orientering som lettere kan "tas opp" etter ferien. 01.05.23 vil ansatte være i jobb, det vil også andre støttetjenester som IT, personal og økonomi, som skal bidra for å få tjenesten i gang. Det vil kort sagt bli en mer robust og bedre start for tjenesten, med oppstart før ferieavviklingen. Med alternativet 01.08.23 vil det fremdeles pågå ferieavvikling, både av ansatte i tjenesten og støttetjenester. Dette vil mest sannsynlig føre til usikkerhet og forsinkelser. I tillegg er høsten en travel tid på mange måter, både for ledere og ansatte i barneverntjenesten.

Det har vært gitt signaler fra ansatte om at det lønnes ulikt i kommunene og det vil da oppleves som urettferdig om lønn ikke er lik for utøvelse av samme arbeidsoppgaver. Kommuneledelsen og styringsgruppen har vært tydelig på at det skal være lik lønn for ansatte i forhold til kompetanse og ansiennitet.

Bemanningssituasjonen i Målselv barneverntjeneste har over lang tid vært utfordrende med høyt sykefravær, permisjoner og vikariatet. Det har medført ustabilitet i personalgruppen. Ansatte som har vært i arbeid har strekt seg langt for å finne løsninger og har stått på for å håndtere en utfordrende arbeidshverdag. Sørreisa har over tid hatt turn-over av ansatte som har medført liten grad av kontinuitet i barneverntjenesten. Når det da i tillegg kommer endringsprosesser, kan det oppleves som merbelastning. I tillegg til dette har det vært utskiftning av barnevernleder. Ny barnevernleder i Målselv har startet i stillingen og vil ha en viktig funksjon for å skape stabilitet og forutsigbarhet i barneverntjenesten.

Det har underveis i prosessen vært nedsatt to arbeidsgrupper hvor det foreligger rapport fra begge (rapport er vedlagt). Rapport fra arbeidsgruppen 08.11.2022 har framlagt anbefalte tiltak for oppstart av interkommunalt samarbeid barneverntjenesten. Rapporten har vært behandlet av styringsgruppen som stiller seg bak anbefalingene.

Anbefalte tiltak for oppstart interkommunalt samarbeid Barneverntjenesten

Område	Tiltak	Ressurs
Tjenestemodell	To-team modell	Sees i sammenheng med lederstøtte
Lederstøtte	Barnevernleder, 2 fagleder, merkantil ressurs	1,25 årsverk Kr 860.000, -
Arkiv	Rydde, klargjøre klientmapper	1 arbeidsdag pr saksbehandler, dekkes av egen ramme
IKT	Nytt fagsystem, pc og telefon	Ukjent kostnad fagsystem. Utstyr kr 50.000, -
Kontorlokaler	Ombygging eksisterende kontor. 3 kontor. Kontorutstyr for 4 kontor	Ukjent kostnad for ombygging og etablering av 4 kontor. Kontorutstyr kr. 100.000, -
Teambuilding	Miljøtiltak for ansatte	Kr 80.000, -
Totalt anslått kostnader		Kr 1.090.000, - I tillegg kommer ukjent kostnad

*økt driftskostnader og investeringskostnader er lagt inn i budsjett 2023

Det er nasjonalt besluttet at nåværende fagprogram for barneverntjenesten fases ut og erstattes av nye program som er tilpasset Digibarnevern. Kostander med arkiv og ikt vil komme som merutgift for kommunene uavhengig av etablering av interkommunalt samarbeid. Det må snarlig etableres prosjektgruppe for å iverksette anbudsprosess.

Ved positivt politisk vedtak om etablering av interkommunalt samarbeid barneverntjenesten vil det bli iverksatt rekrutteringsprosess for fagleder og merkantil ressurs økes med effekt fra 01.01.23. Kontorlokaler forberedes for økt antall ansatte og det vil bli planlagt tiltak for teambuilding.

Økonomi

Samarbeidskommunene Målselv og Sørreisa har utarbeidet budsjett for interkommunal barneverntjeneste 2023. Driftsbudsjettet er basert på erfaringstall fra begge kommuner og vil bli justert ytterligere for år 2024 når erfaringstall fra oppstarten foreligger. Det er planlagt at utgifter som er tilknyttet det enkelte barn/familie prosjektføres og dekkes av bostedskommunen. Det er vertskommunen som er ansvarlig for å utarbeide utkast til driftsbudsjett for interkommunal barneverntjeneste. Forventet lønnsvekst og pensjon skal innarbeides i budsjettforslaget. Endelig budsjettforslag sendes samarbeidskommunen innen 1.september. Budsjettet er gyldig når begge kommunene har vedtatt dette. Dersom kommunestyrene ikke blir enige om budsjett for kommende år, legges innværende årsbudsjett justert for lønns- og prisstigning (statsbudsjettets forutsetninger), som budsjett for kommende år. Vertskommunen fører regnskap for barneverntjenestens drift. Regnskapet føres som del av vertskommunens driftsregnskap. Mer-/mindreforbruk fordeles på samarbeidskommunen etter gjeldende fordelingsnøkkel. Vertskommunen sender krav til samarbeidskommunen etterskuddsvis for hvert halvår.

Budsjett	Målselv 2022	Sørreisa 2022	Interkommunalt barnevern 2023 (helårseffekt)
Lønn inkl. sosiale utgifter	7 000 839	2 504 300	10 530 554
Driftsutgifter	77 120	32 150	52 000
Kontorutstyr	47 000	12 000	280 000
Kontorlokaler inkl renhold	866 180	0	1 097 000
Kurs, konferanse og reiseutgifter	176 400	43 000	108 000
Kjøp av tjenester	406 200	158 000	142 000
Teambuilding	0	0	100 000
Transport	22 700	76 300	184 000
Totalsum	8 596 439	2 825 750	12 493 554

Budsjett "Målselv 2022" og "Sørreisa 2022" er nåværende budsjett i kommunene. Ved etablering av interkommunalt barneverntjenesten er det noen budsjett-poster som er engangsinvestering som for eksempel teambuilding og innkjøp skrivebord og pc.

Vedlagt til saken foreligger utkast til samarbeidsavtale for interkommunal barneverntjeneste. Det etableres styringsgruppe for interkommunalt samarbeid barneverntjenesten som består av kommunedirektørene. Barnevernleder deltar også på styringsgruppemøtene.

Forslag til kostnadsfordeling mellom deltagerkommunene er som følger:

- 20 % fast andel + 80 % fordelt etter innb. 0-17 år (pr 01.01.22 var det i Målselv 1247 barn og Sørreisa 646 barn).
- Variable drifts utgifter som for eksempel lønn, reise, telefon, programvare, leasing av bil, kurs- og kompetansehevende tiltak etc.
- Tiltak som er iverksatt for det enkelte barn som for eksempel hjelpetiltak, fosterhjem og institusjonsplassering belastes barnets hjemkommune.
- Kostnader direkte knyttet til sak (juridisk bistand, sakkyndig utredning og tolkutgifter) belastes barnets hjemkommune.

Det tilkommer også vertskommunekomponent som er 5% av driftskostnadene (med unntak av tiltakene) og innebærer: Økonomiarbeid, lønnsarbeid, regnskap, fakturering og ledelse.

Kostnadsfordelingen er:

	Målselv	Sørreisa	Sum
<i>Antall barn 0-17 år</i>	<i>1247</i>	<i>646</i>	<i>1893</i>
20 % fast andel	1 249 355	1 249 355	2 498 711
80 % innbyggere 0-17 år	6 584 030	3 410 813	9 994 843
Sum mai - desember 2023	5 222 257	3 106 779	8 329 036
+ 5 % vertskommunekomponent		155 339	155 339
Totalt fakturert 2023	5 222 257	3 262 118	8 484 375

Følgende tekst må tas inn i Sørreisa kommunes politiske vedtak:

Sørreisa kommunestyre instruerer kommunedirektøren om å gi sine medfølgende fullmakter til kommunedirektøren i vertskommunen, jfr kommuneloven § 20-2, barnevernloven §2-1.

Vurdering:

Det har over tid vært utfordringer med høyt sykefravær og ansatte har uttrykt ønske om økt mulighet for faglig spesialisering. Etablering av interkommunalt samarbeid gir mulighet til å skape endring av tjenestemodell og innføre lederstøtte, tiltak som vurderes til å kunne ha positiv effekt på arbeidshverdagen. For å sikre en stabil og forutsigbar barneverntjeneste må det fortsatt være fokus på arbeidsmiljø, kulturbygging og stabilisering av tjenesten.

Kommuneledelsen vurderer at etablering av interkommunalt samarbeid mellom Målselv og Sørreisa har et godt utviklingspotensial og vil være rekrutterende. Målselv kommune vil stille seg positiv til henvendelser fra andre kommuner for å kunne bli en del av dette samarbeidet.

Under henvisning til ovenstående vil kommunedirektøren anbefale at formannskapet legger saken fram for kommunestyret med slik

innstilling:

1. Kommunestyret godkjenner samarbeidsavtalen for interkommunalt samarbeid barneverntjenesten mellom Sørreisa og Målselv.
2. Ikrafttredelses 01.05.23 for interkommunalt samarbeid barneverntjenesten.
3. Kommunedirektøren legger fram regulert budsjett juni 2023.

**Under henvisning til ovenstående vil kommunedirektøren anbefale at gjør slikt
vedtak:**